

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 665/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Polákom, Miletičova 64, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 39/2024 z 13. augusta 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 4. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a f) a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 39/2024 z 13. augusta 2024. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a prikázať najvyššiemu súdu, aby ho bezodkladne prepustil z vydávacej väzby na slobodu. Zároveň požaduje uložiť najvyššiemu súdu povinnosť nahradiť mu trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe žiadosti generálneho prokurátora Generálnej prokuratúry Ukrajiny č. 19/1/2-2654-41 z 13. marca 2024 na vydanie sťažovateľa do Ukrajiny ho Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 4Ntc/27/2024 z 10. júla 2024 vzal do tzv. vydávacej väzby podľa § 506 ods. 1 Trestného poriadku. Zároveň krajský súd vydávaciu väzbu sťažovateľa nenahradil ani písomným sľubom sťažovateľa podľa § 80

ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ani ponúknutou peňažnou zárukou podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku. Rovnako vydávacia väzba sťažovateľa nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

3. Proti rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľ podal sťažnosť, ktorú najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 39/2024 z 13. augusta 2024 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v prvom rade nesúhlasí s tvrdením najvyššieho súdu o podrobnom zaoberaní sa krajského súdu všetkými formálnymi, ako aj materiálными podmienkami vydávacej väzby. Podľa neho v prvostupňovom rozhodnutí zjavne absentujú skutočnosti odôvodňujúce obavu z jeho úteku alebo skrývania sa ako základnej materiálnej podmienky väzby.

5. Tak krajský súd, ako aj najvyšší súd podľa sťažovateľa odignorovali ním predložené listiny, ktoré doručil ukrajinským orgánom a ktorými ich informoval o svojom pobyte na území Slovenskej republiky. Bolo tak preukázané, že sa žiadnym spôsobom trestnému stíhaniu nevyhýba. S orgánmi Ukrajiny transparentne komunikoval a iniciatívne im oznámil miesto svojho pobytu. S týmito skutočnosťami sa však konajúce súdy nijako nevysporiadali. Stručným odkazom na rozhodnutia justičných orgánov Ukrajiny nemôže najvyšší súd nahrádzať vlastné zrozumiteľné a preskúmateľné vyhodnotenie dôkazov a zdôvodnenie rozhodnutia.

6. Najvyšší súd ponechal bez reakcie aj argumentáciu, že charakter trestnej činnosti a hrozba vysokým trestom samy osebe nie sú spôsobilým dôvodom žiadnej, teda ani vydávacej väzby.

7. Nesprávne podľa sťažovateľa najvyšší súd vyhodnotil skutočnosti, že sťažovateľ má na Slovensku trvalý pobyt, že tu podniká, že tu žije s manželkou a dvomi maloletými dcérami a že tu žijú aj jeho starší synovia a otec, keď tieto druhostupňový súd považoval za ideálne podmienky na zámer vyhnúť sa extradičnému konaniu s tým, že uvedené okolnosti vo svojom súhrne zakladajú dôvodnú obavu z vyhýbania sa tomuto konaniu a tieto potom vylučujú aj možnosť nahradiť vydávaciú väzbu miernejším prostriedkom prostredníctvom dohľadu probačného a mediačného úradníka či iných alternatívnych náhrad väzby. Hodnotenie tohto skutkového stavu sťažovateľ považuje za ukážkový prípad porušenia pravidiel formálnej logiky pri hodnotení dôkazov, abstrahovanie od dôležitých okolností rozhodných pre správne posúdenie veci a absenciu ozrejmenia myšlienkových pochodov, hodnotenia dôkazov a skutkových zistení tak, aby výsledok rozhodovacej činnosti bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby sťažovateľ nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych, ale aj skutkových záverov. Nie je podľa sťažovateľa zrejmé, ako môže k riziku zámeru vyhnúť sa extradičnému konaniu prispieť fakt, že má na Slovensku prácu a celú rodinu. Ide o okolnosti, ktoré pri logickom hodnotení nasvedčujú opaku, a to že sťažovateľ nebude mať dôvod a tendenciu práve pre jeho široké rodinné a spoločenské väzby na Slovensku jeho územie opúšťať.

8. Sťažovateľ vo veci konajúcim súdom vytýka, že neuviedli ani konkrétne skutočnosti, dôvody a okolnosti, pre ktoré odmietli väzbu nahradiť miernejšími prostriedkami. Je presvedčený, že aj keby v jeho veci existovali dôvody väzby, túto bolo možné spoľahlivo a dostatočne nahradiť

ním navrhovanými inštitútmi, ktoré považuje za plne spôsobilé dosiahnuť účel vydávacej väzby a zabezpečiť jeho prítomnosť v tomto konaní. Osobitne sťažovateľ zdôraznil, že aj zo samotnej žiadosti o jeho vydanie vyplýva, že podľa právneho poriadku Ukrajiny je vyšetrojúci sudca povinný určiť výšku kaucie, ktorá nesmie byť úmyselne prehnaná a jeho ďalšie obmedzenie na slobode je možné len vtedy, ak kauciu nezloží.

9. Podľa názoru sťažovateľa všetky tieto skutočnosti najvyšší súd ponechal bez relevantnej reakcie.

10. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sťažovateľ hodnotí ako arbitrárne a nepreskúmateľné. Zároveň ho vníma ako také, ktoré je v rozpore s princípom právnej istoty a predvídateľnosti práva. Upozornil pritom na uznesenie krajského súdu pod sp. zn. 1Ntc/32/2022 zo 4. augusta 2023 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 26/2023 z 12. septembra 2023, ktoré riešili skutkovo i právne obdobnú situáciu a kde vyžiadajú osobu prepustili z vydávacej väzby na slobodu a väzbu nahradili.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a f) a ods. 3 dohovoru a čl. 9 ods. 1 paktu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2Tost 39/2024 z 13. augusta 2024, ku ktorému malo dôjsť jeho arbitrárnosťou a nedostatočným odôvodnením, ako aj jeho nepredvídateľnosťou.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) a ods. 3 dohovoru a čl. 9 ods. 1 paktu:

12. Pri posúdení väzobnej trestnej veci sťažovateľa sa ústavný súd zameril na zodpovedanie otázky, či sa najvyšší súd s relevantnými okolnosťami veci sťažovateľa, resp. s tými okolnosťami, na ktoré poukazoval sťažovateľ vo svojej sťažnosti proti rozhodnutiu krajského súdu o jeho vzatí do vydávacej väzby a súčasne na nich poukazuje aj v uplatnenej ústavnej sťažnosti, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné a či konajúcim súdom zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či je vzatie sťažovateľa do vydávacej väzby v tomto prípade zdôvodnené ústavne udržateľným spôsobom.

13. Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07).

14. Ústavný súd, ktorý štandardne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zohľadňuje ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v kontexte posudzovanej veci sťažovateľa pripomína, že podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru platí, že v konaní, ktoré upravuje

zákon, možno pozbaviť jednotlivca osobnej slobody, ak proti nemu prebieha vydávacie konanie. Toto ustanovenie pritom nevyžaduje, aby pozbavenie osobnej slobody jednotlivca, proti ktorému prebieha vydávacie konanie, bolo považované za nevyhnutné, napr. preto, aby sa mu zabránilo spáchať ďalšie trestné činy alebo utiecť. Postačí, že konanie o vydanie „prebieha“, pričom existuje skutočná možnosť (nie iba formálna) realizácie vydania. Článok 5 ods. 1 písm. f) dohovoru totiž poskytuje inú úroveň ochrany ako čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru (rozsudok vo veci Soldatenko proti Ukrajine z 23. 10. 2008, sťažnosť č. 2440/07, bod 109; Chahal proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok Veľkej komory z 15. 11. 1996, č. 22414/93, § 112). Článok 5 ods. 1 písm. f) dohovoru vyžaduje len to, že „opatrenia sú prijímané na účel vyhostenia alebo vydania“. Pozbavenie osobnej slobody však musí byť zákonné, teda súladné s vnútroštátnym právom, zároveň však nemôže byť svojvoľné. Aby pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru nemalo charakter svojvôle, musí sa uskutočniť v dobrej viere; miesto a podmienky pozbavenia osobnej slobody musia byť primerané a dĺžka tohto opatrenia nesmie prekročiť primeranú dobu požadovanú pre sledovaný účel (Shiksaitov proti Slovensku z 10. decembra 2020, č. 56751/16 a 33762/17). Konanie o vyhostení však nemôže prebiehať iba formálne, príslušné orgány tiež musia robiť potrebné kroky, aby zabezpečili realizáciu účelu zbavenia slobody, teda vyhostenia alebo vydania. V tomto ohľade je presnejšie anglické znenie dohovoru, ktoré na rozdiel od francúzskej autentickej verzie a slovenského prekladu nehovorí iba o osobe, „proti ktorej prebieha konanie o vyhostení alebo vydaní“... ale o osobe, proti ktorej sú podnikané kroky s cieľom ju vyhostiť alebo vydať.» (Kmec, J., Kosář, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. *Európsky dohovor o ľudských právach. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 497.). Vydávacia väzba podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru môže byť dokonca odôvodnená iba na základe dopytov zo strany príslušných orgánov, aj keď formálna žiadosť alebo príkaz na vydanie neboli vydané, ak takéto dopyty možno považovať za „úkony“ vykonané v zmysle tohto ustanovenia (rozhodnutie Komisie vo veci X. proti Švajčiarsku z 9. 12. 1980).

15. Najvyšší súd v prvom rade konštatoval, že príslušné ukrajinské orgány žiadali o vydanie sťažovateľa na trestné stíhanie pre trestné činy podľa čl. 191 ods. 5 (prisvojil si cudziu vec zneužitím právomoci verejného činiteľa v obzvlášť veľkom rozsahu, spáchaný organizovanou skupinou osôb po predchádzajúcom spolčení), čl. 27 ods. 3, čl. 15 ods. 2, čl. 364 ods. 2 (organizovanie dokonaného pokusu o zneužitie právomoci a funkcie, ktorý spôsobil vážne následky pre záujmy štátu), čl. 27 ods. 3, čl. 15 ods. 3, čl. 364 ods. 2 (organizovanie nedokonaného pokusu o zneužitie právomoci a funkcie, ktorý spôsobil vážne následky pre záujmy štátu), druhá časť článku 15, druhej časti čl. 364 (dokonaný pokus o zneužitie právomoci a funkcie, ktorý mal vážne následky pre štátny záujem), čl. 364 ods. 2 (zneužitie právomoci a postavenia, ktoré spôsobilo vážne následky pre štátne záujmy) Trestného zákona Ukrajiny, ktorých sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že v období od roku 2012 a minimálne do mája 2021 ako zamestnanec štátneho podniku „Novopokrovskij kombinát chliboproduktiv“ (Novopokrovský pekársky závod) zneužitím svojho služobného postavenia na získanie neoprávnenej výhody podnikmi, ktoré riadil, konajúc v spolčení so skupinou osôb, spôsobil tomuto štátnemu podniku stratu ochrannej známky na tovary a služby, čím vznikla škoda vo výške 19 893 155,52 UAH, a ovládol mlynárske výrobky tohto podniku v hodnote 1 994 907 USD.

16. Podľa príslušných ustanovení ukrajinského Trestného zákona (poukazujúc na bod 4 žiadosti o vydanie z 13. marca 2024) sa na trestný čin vyžiadanej osoby vzťahuje trestná sadzba od 3 do 12 rokov odňatia slobody.

17. Predbežným posúdením znenia skutku, pre ktorý bol sťažovateľ vyžiadaný na vykonanie trestného konania, bolo podľa najvyššieho súdu možné toto konanie vyhodnotiť ako nezákonné, s predbežnou právnou kvalifikáciou ako minimálne porušovanie povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a ods. 4 písm. a) a b) Trestného zákona, čím bola daná podmienka obojstrannej trestnosti.

18. Najvyšší súd následne konštatoval, že krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne zaberá všetkými formálnymi, ako aj materiálnymi podmienkami vydávacej väzby a s jeho argumentáciou sa v plnom rozsahu stotožnil.

19. Z uznesenia o vyhlásení pátrania po sťažovateľovi z 24. januára 2022 podľa najvyššieho súdu vyplynulo, že 10. decembra 2021 v trestnom konaní č. 5201800000000461 z 15. mája 2018 bolo sťažovateľovi doručené oznámenie o podozrení zo spáchania trestných činov, že sťažovateľ 23. novembra 2018 opustil územie Ukrajiny osobným lietadlom na trase Kyjev – Bratislava, že mal byť opakovane predvolávaný na výsluch pred orgán prípravného konania ako podozrivý, avšak tento, plne vedomý si statusu podozrivého, poučený o právach a povinnostiach podozrivého, predvolaný zákonom predpísaným spôsobom, ignoroval výzvy, nepokúšal sa kontaktovať vyšetrovateľov ani prokurátorov. Podľa názoru najvyššieho súdu uvedené mohlo naznačovať, že sťažovateľ má v úmysle skrývať sa pred orgánmi prípravného konania a/alebo súdom.

20. Okolnostiam doručovania oznámenia o podozrení a argumentom obhajcu sťažovateľa sa podrobne venoval aj Najvyšší protikorupčný súd Ukrajiny v uznesení sp. zn. 991/6409/2 z 8. augusta 2023, ktorým vydal preventívne opatrenie vo forme zadržania (väzby) na sťažovateľa.

21. Na argumentáciu sťažovateľa, že sa na území Slovenskej republiky nepretržite zdržuje od roku 2018 a povolenie na pobyt si vybavoval už v roku 2012, pritom tu má trvalý pobyt, je podnikateľom, žije tu s manželkou a deťmi, má tu rodinu, najvyšší súd reagoval tak, že tieto skutočnosti nemenia nič na tom, že sťažovateľ je na území Ukrajiny trestne stíhaný pre podozrenie z rozsiahlej trestnej činnosti a nezbavuje ho to povinnosti tomuto trestnému stíhaniu čeliť. Najvyšší súd sa vyjadril, že nie je oprávnený posudzovať dôvodnosť trestného stíhania, pričom argumenty sťažovateľa, ktoré smerujú proti samotnému skutku, bude môcť uplatniť v rámci trestného konania.

22. Najvyšší súd konštatoval, že súd prvého stupňa odôvodnil vydávaciu väzbu naliehavosťou potreby zabezpečenia vyžiadanej osoby – sťažovateľa na území Slovenskej republiky, aby nedošlo k zmareniu účelu tohto konania s tým, že túto vyvodil najmä z charakteru trestnej činnosti (závažná ekonomická trestná činnosť), hrozby vysokým trestom (horná hranica trestnej sadzby je 12 rokov odňatia slobody), ale tiež tým, že nie je záruka neopustenia územia Európy, a možného skrývania sa, pričom spúšťačom takéhoto konania môžu byť práve reálne kroky vykonávané v rámci trestného stíhania zo strany orgánov činných v trestnom konaní [slovami krajského súdu: práve ostatné právne úkony žiadajúceho štátu (žiadosť generálneho prokurátora Generálnej prokuratúry Ukrajiny) smerujúce k vydaniu môžu byť „spúšťačom“ reakcie vyžiadanej osoby na trestné stíhanie v inom štáte, aby podnikol kroky, ktorými sa bude snažiť vyhnúť možným následkom tohto extradičného konania – teda k prípadnému rozhodnutiu súdu o prípustnosti vydania a následnému vydaniu

do cudziny]. Najvyšší súd sa s týmito dôvodmi stotožnil a doplnil, že zmareniu účelu extradičného konania nemôžu brániť ani rodinné väzby sťažovateľa, ktorý napriek vedomosti o trestnom stíhaní na Ukrajine nebol k dispozícii príslušným orgánom, ktoré pristúpili k tomu, že bola vydaná žiadosť na jeho vydanie na účel trestného stíhania. Samotný sťažovateľ v riadnom opravnom prostriedku uviedol, že je zrejmé, že má o trestnom stíhaní na Ukrajine vedomosť a žiadnym spôsobom sa mu nevyhýba, ale zo spisového materiálu podľa najvyššieho súdu vyplynul opak. Sťažnostný súd prihliadol aj na to, že na území Slovenskej republiky sa sťažovateľ zdržiaval aj so svojou rodinou, pritom pre zámer vyhnúť sa extradičnému konaniu má vytvorené ideálne podmienky v podobe existencie širokých príbuzenských kontaktov. Uvedené okolnosti vo svojom súhrne zakladajúce dôvodnú obavu z vyhýbania sa extradičnému konaniu potom vylučujú aj možnosť nahradiť vydávaciu väzbu miernejším prostriedkom prostredníctvom dohľadu probačného a mediačného úradníka či iných alternatívnych náhrad väzby.

23. Pokiaľ išlo o ďalšie námietky sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu a ohrozeniu jeho práv a slobôd, takéto porušenie najvyšší súd nezistil. Všetky ďalšie skutočnosti, ako aj dôvody neprípustnosti vydania budú predmetom ďalšieho skúmania v kompetencii príslušnej prokurátorky vykonávajúcej predbežné vyšetovanie. Správne podľa najvyššieho súdu krajský súd poukázal na to, že je nutné oddeliť preskúmanie dôvodov väzby podľa § 506 ods. 1 Trestného poriadku od samotného vydávacieho konania a skúmania neprípustnosti vydania podľa § 501 Trestného poriadku. Preto najvyšší súd konštatoval správnosť záverov rozhodnutia súdu prvého stupňa a nič na týchto záveroch nemenili ani dôvody uvedené v sťažnosti sťažovateľa.

24. K ostatne uvedenému krajský súd vo svojom rozhodnutí konkretizoval, že pokiaľ sťažovateľ a jeho obhajcovia vznášali výhrady proti samotnému extradičnému spisovému materiálu, ktorý predložili ukrajinské justičné orgány, a namietali v nich mnohé nepresnosti, ako aj nepravdivé a zavádzajúce skutočnosti, prípadne i procesné pochybenia týchto justičných orgánov, tak súd prvého stupňa zdôraznil, že vo vtedy aktuálnom štádiu pri výlučnom rozhodovaní o návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do vydávacej väzby je posudzovanie týchto otázok predčasné a pre rozhodnutie o väzbe nepodstatné.

25. Z rekapitulovanej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu v spojení s odôvodnením uznesenia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu vyplýva dostatočne presvedčivé odôvodnenie potreby vzatia sťažovateľa do vydávacej väzby. V tomto smere je potrebné prihliadnuť na skutočnosť vyplývajúcu aj z citovanej judikatúry, že vydávacia väzba v konaní o medzinárodnom zatýkacom rozkaze má iný charakter než väzba podľa § 71 až § 87 Trestného poriadku, resp. čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru zabezpečuje iné štandardy než čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

26. K sťažovateľom namietanej absencii materiálnych dôvodov extradičnej väzby, najmä pokiaľ išlo o jej zdôvodnenie charakterom stíhanej trestnej činnosti (jej závažnosťou) a hrozbou vysokého trestu, ústavný súd uvádza, že takéto odôvodnenie vydávacej väzby všeobecnými súdmi v nedávnej minulosti akceptoval napr. v uznesení č. k. I. ÚS 396/2023-59 z 18. júla 2023, a za dostatočné a presvedčivé ich považoval aj v uznesení č. k. II. ÚS 366/2023-36 z 9. augusta 2023 a obdobne v uznesení č. k. IV. ÚS 139/2024-14 z 20. marca 2024, a to práve s prihliadnutím na už prezentované špecifiká čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru. Sťažovateľ v tejto súvislosti v aktuálnej

ústavnej sťažnosti nepredniesol žiadnu takú významnú argumentáciu, ktorá by prinútila ústavný súd vyhodnotiť túto otázku inak.

27. Z hľadiska ochrany základných práv ústavný súd v minulosti (IV. ÚS 139/2024) za prijateľnú považoval aj judikatúrou najvyššieho súdu aprobovanú úvahu, podľa ktorej «Práve úkony žiadajúceho štátu smerujúce k vykonaniu európskeho zatýkacieho rozkazu totiž môžu byť „spúšťačom“ reakcie vyžiadanej osoby na trestné konanie v inom štáte, aby podnikla kroky, ktorými sa bude snažiť vyhnúť následkom tohto trestného konania – teda vykonaniu európskeho zatýkacieho rozkazu a následnému vydaniu do štátu pôvodu (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 46/2017 z 28. decembra 2017)». Napriek tomu, že v označenej veci išlo o európsky zatýkací rozkaz, ústavný súd ani v tomto prípade nezistil dôvod, pre ktorý by sa od uvedeného záveru v aktuálne preskúmvanej veci mal odkloniť. K tomu je možné vo všeobecnosti ešte pripomenúť, že každé rozhodovanie o väzbe sa odohráva len v rovine pravdepodobnosti, čo sa týka následkov, ktoré môžu nastať, a nie úplnej istoty týkajúcej sa dôsledkov, ktoré by mohli nastať, pokiaľ by osoba nebola držaná vo väzbe [obdobne nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 603/07 zo 7. júna 2007 (N 95/45 SbNU 353), bod 17].

28. V rámci uvedených záverov je potom potrebné považovať za dostatočné aj odôvodnenie rozhodnutí konajúcich všeobecných súdov o nenahradení vydávacej väzby sťažovateľa inými miernejšími prostriedkami.

29. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný považoval napadnuté rozhodnutie za ústavne udržateľné.

30. V zmysle už citovanej judikatúry ESĽP by konformnosť a ústavnosť trvania vydávacej väzby sťažovateľa mohla byť spochybnená iba v prípade jej svojvoľnosti alebo v prípade neprimeranosti doby vedeného extradičného konania. Keďže sťažovateľ bol napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu v konečnom dôsledku prvotne vzatý do vydávacej väzby (t. j. nerozhodovalo sa o jej ďalšom trvaní alebo pokračovaní), kritérium neprimeranosti doby trvania pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa sa stalo v tomto prípade nerelevantným. Vo vzťahu k svojvoľnosti ústavný súd uvádza, že vo všeobecnosti by vydávaciú väzbu bolo možné považovať za svojvoľnú a pozbavenie osobnej slobody za neospravedlňiteľné v prípadoch, v ktorých by síce príslušné orgány vyvíjali v extradičnom konaní aktivitu, avšak objektívne okolnosti by nasvedčovali, že je vydanie prakticky nerealizovateľné (napr. poskytnutie azylu vyžiadanej osobe v dožiadanom štáte). Sťažovateľom predostreté okolnosti, však rozhodne nemožno kvalifikovať ako takúto situáciu a nemôžu viesť k jednoznačnému záveru o „jasnej“ objektívnej prekážke brániacej vydaniu sťažovateľa.

31. Aj keď to sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nijako explicitne nespomína, z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že o azyl síce požiadal, ale azylové konanie prebieha a jeho výsledok zatiaľ nie je známy, sťažovateľovi tak medzinárodnoprávna ochrana môže a nemusí byť udelená. Pozornosti ústavného súdu zároveň neušlo, že sťažovateľ napriek tomu, že na Slovensku, ako sám tvrdí, žije dlhodobo, o azyl požiadal až po jeho zadržaní pre účely extradičného konania konkrétne po tom, ako sa oboznámil s dôvodmi, povahou a okolnosťami svojho obvinenia a nadobudol presvedčenie o účelovosti trestného stíhania svojej osoby a jeho možnom politickom pozadí a súčasne aj vzhľadom na dovtedajší postup vyšetrovacích justičných orgánov Ukrajiny nadobudol obavu z flagrantného odopretia spravodlivého procesu.

32. V zmysle materiálov predložených dožadujúcou stranou (tak ako to vyplýva z napadnutého rozhodnutia) ide v prípade sťažovateľa o trestné stíhanie pre skutky nepolitickej povahy a argumentácia sťažovateľa o tom, že je jeho trestné stíhanie na Ukrajine politicky motivované, má aktuálne iba povahu nepodložených subjektívnych tvrdení.

33. Dôležité však je, a vo svojich rozhodnutiach to naznačili obidva konajúce sudy, že dôsledné skúmanie a posúdenie potenciálnych okolností (napr. vojnový stav na Ukrajine, na ktorý sťažovateľ v sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu poukázal, a tvrdenia sťažovateľa o nedostatočných možnostiach ochrany jeho práv vo vedenom trestnom konaní na Ukrajine), ktoré môžu byť vyhodnotené ako neprekonateľné prekážky extradície, je (bude) predmetom samotného extradičného konania, nie konania o vydávacej väzbe.

34. V zmysle judikatúry EŠLP aj keď prieskum v extradičnom konaní napokon preukáže, že riziká a námietky sú opodstatnené a bránia vydaniu osoby, takýto prípadný budúci výsledok nemôže sám osebe spätne ovplyvniť zákonnosť vydávacej väzby počas doby preskúmania extradičnej žiadosti (Khamroev a ďalší proti Ukrajine z 15. 9. 2016, č. 41651/10).

35. Napokon sťažovateľ v postupe a rozhodnutí najvyššieho súdu nachádza porušenie princípu právnej istoty, ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva s tým, že v obdobnej veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 1Ntc/32/2022 (uznesenie zo 4. augusta 2023) a následne najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Tost 26/2023 (uznesenie z 12. septembra 2023) bola vyžiadanej osobe nahradená vydávacia väzba. K tomu je potrebné uviesť, že označené rozhodnutia nie sú celkom priliehavé k sťažovateľom uplatnenej argumentácii. Je z nich evidentné, že aj tam vyžiadaná osoba bola vzatá do vydávacej väzby, ktorú vtedy konajúce sudy rovnako nenahradili navrhovanými prostriedkami a, navyše, druhostupňové rozhodnutie bolo ústavným súdom na základe ústavnej sťažnosti tam vyžiadanej osoby v už spomenutom konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 396/2023 vyhodnotené ako ústavne konformné [ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená pri namietaní porušenia v podstate tých istých práv: čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru]. Ani v následnom konaní iniciovanom vyžiadanou osobou na základe jej žiadosti o prepustenie z väzby krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Ntc 32/2022 vyžiadanú osobu neprepustil a väzbu nenahradil. Najvyšší súd tento verdikt potvrdil uznesením sp. zn. 2 Tost 7/2023 z 18. apríla 2023, ktoré takisto na základe ústavnej sťažnosti ústavný súd preskúmal z hľadiska požadovanej ochrany základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru s tým výsledkom, že ústavnú sťažnosť uznesením sp. zn. II. ÚS 366/2023 z 9. augusta 2023 opäť ako zjavne neopodstatnenú odmietol. K nahradeniu vydávacej väzby v onom prípade došlo až na základe sťažovateľom uvedených uznesení krajského súdu sp. zn. 1Ntc/32/2022 zo 4. augusta 2023 a najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 26/2023 z 12. septembra 2023 na základe žiadosti vyžiadanej osoby o prepustenie z väzby odôvodnenej novými skutočnosťami, avšak k nahradeniu vydávacej väzby došlo hlavne v spojení s dĺžkou trvania extradičného konania (vyžiadaná osoba sa v tom čase vo vydávacej väzbe nachádzala približne 9 mesiacov). Okolnosti, za ktorých došlo k nahradeniu väzby u tam vyžiadanej osoby, teda bránia považovať vec sťažovateľa za analogickú.

36. Nad rámec uvedeného ústavný súd pripomína, že mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zveruje primárne

najvyššiemu súdu (jeho plénu a príslušnému kolégiu) v podobe právomoci zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, sekundárne aj krajským súdom a okresným súdom (resp. ich plénam, kolégiám, prípadne grémiami) v podobe prerokovania a vyjadrovania sa k podnetom na prijatie stanoviska k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. A preto ak všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno z takéhoto ich postupu mechanicky vyvodzovať porušenie predvídateľnosti práva v rámci princípu právnej istoty, pričom ústavný súd vzhľadom na svoje ústavné postavenie a princíp minimalizácie zásahov do činnosti súdov, ktorý štandardne uplatňuje vo svojej judikatúre, do takéhoto (vo všeobecnosti nežiaduceho) stavu vstupuje len v ojedinelých prípadoch. Vo veci sťažovateľa ústavná akceptovateľnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vylučuje, aby ústavný súd uplatnil výnimku zo svojho štandardného prístupu.

37. Ústavný súd tak uzatvára, že namietané uznesenie najvyššieho súdu v spojení s prvostupňovým uznesením krajského súdu sa vzhľadom na predchádzajúce závery ústavnému súdu nejaví ako svojvoľné. Je toho názoru, že najvyšší súd v reakcii na obsah sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu o jeho vzatí do vydávacej väzby uviedol vo svojom rozhodnutí dostatočne konkrétne a náležité argumenty podporujúce zákonnosť pozbavenia sťažovateľa jeho osobnej slobody vydávacou väzbou, pričom výklad, ktorý v súvislosti s aplikáciou príslušnej právnej úpravy v dotknutom rozhodnutí prezentoval, nijako neodporuje zmyslu a účelu príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich postup pri rozhodovaní o vydávacej väzbe.

38. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

39. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. f), ods. 3 dohovoru a čl. 9 ods. 1 paktu napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

40. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny ústavný súd poznamenáva, že s prihliadnutím na svoju judikatúru už opakovane konštatoval (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 124/08, II. ÚS 23/05, II. ÚS 65/05,

II. ÚS 60/08, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 397/2010), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľný čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktorý je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality (obdobne čl. 8 ods. 2 a 5 listiny vo vzťahu k čl. 36 ods. 1 listiny) a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecný čl. 46 ods. 1 ústavy.

41. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces a zásadne sa teda nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07).

42. Napokon pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, je už z jeho znenia rovnako zrejmé, že ide o ustanovenie, ktoré sa evidentne vecne vzťahuje na iný prípad pozbavenia osobnej slobody, a to na účel predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní. O takúto situáciu v prípade sťažovateľa zjavne nešlo.

43. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, ktorej podstata spočíva v tom, že čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa vecne nevzťahujú na vydávaciu väzbu sťažovateľa.

44. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu